

Vážení,

obdrželi jsme několik dotazů a podnětů k metodickému materiálu ze dne 10.2.2025, č.j. MPSV-2025/35587-233 „Kdo a jak na základě uzavřené dohody o výkonu pěstounské péče *poskytuje* nebo prostřednictvím koho je *zajišťována* pomoc při osobní krátkodobé péči nebo celodenní péči o dítě svěřené do pěstounské péče.“ Tento email je reakcí na opakované dotazy pěstounů, doprovázejících organizací, OSPOD a krajských úřadů ohledně změn v novele zákona o SPOD a k výše uvedenému metodickému materiálu. **Rádi bychom v následujícím textu některé složitější pasáže vysvětlili.** Rozumíme tomu, že některé změny jsou pro pěstouny nepřehledné, zvláště pro ty, kteří byli léta zvyklí na určité postupy. Pevně věříme tomu, že je v silách doprovázejících organizací (DO) prostřednictvím svých platform (web, FB, vzdělávání) věci dovysvětlit. Rovněž si myslíme, že krajské úřady jsou připraveny pro DO na součinnost s poskytnutím vysvětlení a metodické podpory.

**Osobní péči o dítě podle § 47a odst. 2 písm. a), b) zákona o SPOD mohou i po novele nadále poskytovat osoby příbuzné či blízké.** Nemělo by to však být pravidlo, ale spíše výjimka, pokud nelze osobní péči o dítě zajistit jinak (např. u dětí s postižením apod.). **Doprovázející subjekt musí pěstounům nabídnout možnosti, jak lze právo na pomoc s osobní péčí o dítě/zajištění celodenní péče o svěřené dítě realizovat** (příklady níže). Pěstoun si z těchto možností vybere dle individuálních potřeb a pokud jsou důvody, proč toto nelze realizovat dle nabídky DO a měla by osobní péči poskytovat osoba příbuzná nebo blízká, pak ale **musí splňovat způsobilost a mít smluvní vztah s DO.**

**S osobami, které zajišťují osobní péči o svěřené děti dle § 47a odst. 2 písm. a), b) zákona o SPOD nemusí být sjednán pouze pracovněprávní poměr.** Lze i jiné typy smluv, musí o tom však pro případnou kontrolu a stížnosti být dohledatelný údaj („auditní stopa“). **Má-li krátkodobou nebo celodenní péči zajišťovat fyzická osoba (ať blízká rodině osoby pečující nebo dítěti, tak osoba „cizí“), odbor 27 MPSV doporučuje pracovněprávní vztah (vč. DPP, DPČ).** Zcela logicky **nemůže doporučovat „švarcsystém“ či jiné typy smluv, pokud má výkon činnosti charakteristiky závislé práce.** Ne proto, že by „švarcsystém“ byl v rozporu s úpravou pověřených osob v zákoně o sociálně-právní ochraně dětí. **Zákon o sociálně-právní ochraně dětí totiž vůbec neupravuje smluvní vztahy mezi pověřenou osobou a jejími pracovníky.** Tyto smluvní vztahy upravují jiné předpisy, především zákoník práce, zákon o inspekci práce apod.

**Jednou ze základních činností doprovázejících subjektů je pomoc s osobní péčí o svěřené dítě podle § 47b odst. 2 písm. a) a b) zákona o SPOD. Jde tedy jednoznačně o výkon sociálně-právní ochrany!** Rozsah a podmínky musí být specifikovány v dohodě o výkonu pěstounské péče (ev. ve vnitřních pravidlech doprovázejícího subjektu, na který dohoda odkazuje a osoby pečující/v evidenci jsou s nimi prokazatelně seznámeni a tato vnitřní pravidla jsou zveřejněna). **Činnost doprovázení nespočívá v přímé výplatě (ve smyslu proplácení) peněz pěstounům, ale v zajištění osobní péče o dítě (zajištění služby). Stát poskytování**

**SPOD financuje prostřednictvím státního příspěvku na výkon pěstounské péče, proto chce mít alespoň minimální záruky skrze nastavené podmínky** (stejně, jako je to u sociálních služeb, dětských skupin apod.) Dosud nastavená pravidla nebyla – pokud jde o „respity“ a „hlídání“ jednoznačná, proto došlo novelou od 1.1.2025 k explicitní úpravě v § 49a ZSPOD.

Metodický materiál ze dne 10.2.2025, č.j. MPSV-2025/35587-233 mj. uvádí **„Poskytnutím krátkodobé nebo celodenní péče v návaznosti na výše uvedené rozumí jejich *přímé poskytnutí* osobou, která jedná jménem a na účet doprovázejícího subjektu, tedy je fyzickou osobou, která je v základním pracovněprávním vztahu k doprovázejícímu subjektu (pracovní poměr, práce konaná mimo pracovní poměr); zda může jít jen o příkazníka nebo obdobné postavení (a zda doprovázející subjekt může být v postavení příkazce nebo obdobném; srov. § 2444 obč. zák.), je otázka, a takový postup nelze rozhodně doporučit.“** **Toto znamená, že uzavření příkazní či jiné (i nepojmenované) smlouvy není vyloučeno!!! Má to ovšem rizika, na která je upozorňováno** (tedy především riziko, že by taková skutečnost mohla být posouzena jako výkon závislé práce mimo základní pracovněprávní vztah čili pracovní poměr nebo DPČ nebo DPP, tedy i jako přestupek). Z tohoto důvodu je snaha věci narovnat a vyvarovat tak doprovázející organizace možným komplikacím, a to i s vědomím nárustu administrativy, které to s sebou přináší.

**Paní na hlídání/příbuzný/sousedka atd. neuzavírá smlouvu přímo s pěstounem, ale musí být smluvní vztah mezi ní a DO. DO tuto osobu hlásí na krajský úřad (KÚ) a tato osoba musí splňovat podmínky odborné způsobilosti a bezúhonnosti** (přímo poskytovat pomoc a podporu při osobní péči o dítě podle § 47a odst. 2 písm. a) a b) může i fyzická osoba, která je plně svéprávná, zdravotně způsobilá<sup>1</sup>, bezúhonná a splňuje další osobnostní předpoklady pro péči o dítě, ale nemusí mít žádnou odbornou kvalifikaci). KÚ mj. vyžádá opis z RT, aby nedošlo k tomu, že osobní péči o svěřené dítě v rámci „respitu“ a „hlídání“ hrazeného ze SPVPP realizuje osoba odsouzená např. za týrání či sexuální zneužívání.

V případě „**nákupu služby**“ **od externího subjektu jako „subdodavatele“** platí, že službu v rámci dohody *zajišťuje* osobám pečujícím doprovázející subjekt, nese za její kvalitu vůči pečující osobě, kterou doprovází, odpovědnost, a proto také takovou službu svým jménem pro své klienty sjednává (= mám prověřené „dodavatele“ služeb, např. určité organizátory pobytových akcí apod.).

**Samotné poskytnutí této péče je předmětem smluvního vztahu (ovšem samozřejmě jiného než pracovněprávního) mezi doprovázejícím subjektem a osobou, která danou činnost „osobní péče“ přímo realizuje svým jménem na účet doprovázejícího subjektu.** Může jít o fyzickou nebo právnickou osobu oprávněnou na základě jiných právních předpisů poskytovat např. pečovatelskou

---

<sup>1</sup> Čestné prohlášení; v případě pochybností na straně DO (např. vzhledem k věku či viditelnému hendikepu) možnost požádat o doložení potvrzení od ošetřujícího lékaře; např. u asistenta sociální péče dle ZSSL je podmínkou, že nemá nárok na příspěvek na péči

službu pro rodiny s dětmi nebo poskytovat službu péče o děti na základě příslušného živnostenského oprávnění, službu péče o dítě v dětské skupině, osobu realizující zotavovací či jiné obdobné akce pro děti (tábory a další pobytové akce pro děti) apod. **V případě jednorázové a ojedinělé činnosti na straně osoby, která má „hlídání dětí“ provést, i bez jinak vyžadovaného živnostenského nebo jiného oprávnění.**

**Tábory či jiné zotavovací akce** – DO hlásí na KÚ organizaci, ne jednotlivý tábor (např. ohlásí, že pro ně „respit“ bude poskytovat táborový spolek Děti bez hranic a DDM)<sup>2</sup>. DO nevybírá respit pro každého klienta, ale má zajištěno, zasmluvněno, realizuje vlastními silami apod. několik variant, jak respit zajišťuje a pěstoun si má vybrat – je to předmětem ujednání mezi pěstounem a DO. Případně má tábor či jinou zotavovací akci vybraný sám pěstoun, tato možnost musí být v dohodě o výkonu pěstounské péče specifikována a domluveny podrobnosti (např. do kdy je třeba vybraný pobyt DO oznámit). Tábor apod. objednává pěstoun (přihlásí dítě), ale část úhrady (dle domluvy s DO) platí organizátorovi tábora DO = smluvní vztah. Smluvní vztah mezi organizátorem tábora a DO nemá předepsanou formu, musí však být „auditní stopa“.<sup>3</sup>

**Příklady nabídky DO jakým způsobem lze dle dohody s pěstounem realizovat osobní péči o svěřené dítě dle § 47a odst. 2 písm. b) zákona o SPOD:**

- ✓ týdenní pobyt v létě organizovaný DO (lze pro „své“ pěstouny + z dalších DO, se kterými je domluva) – DO hradí ze SPVPP max. 3 800 Kč za dítě (stravu, ubytování vstupy apod. – dle limitů ve vyhlášce z PPÚhr platí pěstoun)
- ✓ podzimní prázdniny 3 dny pobyt organizovaný DO (1 500 Kč + pěstouni přispívají max. dle vyhlášky)
- ✓ příměstský tábor organizovaný DO – léto 5 pracovních dní (nabídka 2 turnusů, i pro další děti) – 2 500 Kč + příspěvek pěstounů na stravu dle vyhl.)
- ✓ DO organizuje 3 víkendové pobyty pro děti z náhradních rodin - 1 200 Kč (+ příspěvek za stravu a ubytování od pěstounů)
- ✓ hlídání stabilními „hlídačkami“ DO v prostorách organizace nebo u pěstounů doma – pouze přes den pro menší děti nebo děti s postižením max. 6 hodin/den (v individuál. případech lze i jinak), pravidla nutná stanovit předem (interně má DO nastaveno např. 150 Kč/hod., sourozenci či dítě s postižením 200 Kč/hodina)
- ✓ ve výjimečných případech osoby příbuzné nebo blízké – max. 100 Kč/hod, sourozenci či dítě s postižením 160 Kč/hodina, max. 6 hodin/den
- ✓ výjimečně, nelze-li zajistit viz výše – DO proplatí část pobytu, který si vybere pěstoun sám na táboře apod. – max. 600 Kč/den i započatý, musí být individuálně dohodnuto

<sup>2</sup> **Prakticky:** Jeden organizátor je hlášen jen jednou, bez ohledu na to, kolik dětí s ním na tábor jede a že se děti z více náhradních rodin v rámci jedné DO přihlašují postupně.

<sup>3</sup> **Prakticky:** Osoba pečující má v dohodě ujednáno, že si může vybrat tábor/příměstský tábor sama. Dítě na tábor přihlásí, o čemž vyzoomí např. emailem DO a DO a organizátor se opět např. přes email dohodnou o částečné úhradě (záloha apod.). Toto už je smluvní vztah. Pro účely kontroly toto musí být dohledatelné (DO vytiskne do spisu emailovou korespondenci mezi DO a táborem, či je záznam z krátkého telefonu).

**Příklady nabídky DO jakým způsobem lze dle dohody s pěstounem realizovat osobní péči o svěřené dítě dle § 47a odst. 2 písm. a) zákona o SPOD:**

Dle nastavených limitů a výše SPVPP na všechny rodiny nabízí DO max. částku 3 000 Kč/dítě (v případě dítěte s postižením lze více, nutno dohodnout individuálně)

- ✓ přijede jedna ze stabilních „hlídaček“ do rodiny nebo pohlídá v prostorách organizace – viz výše
- ✓ výjimečně osoby příbuzné nebo blízké viz výše
- ✓ do vyčerpání částky, nutno stanovit pravidla jak a do kdy lze žádat, pokud pěstoun tak neučiní, částka se nevyčerpá a přesune se na jiné výdaje či ve prospěch jiné rodiny.